

z kapitalistických armád

TAKTIKA LETECTVA NEPŘÍTELE PŘI VEDENÍ ÚDERŮ NA SYSTÉM PVOS

Plukovník Ing. Jan Řehák

Nejnovější názory velení amerických ozbrojených sil na vedení války na evropských válčistištích dále zvýrazňují úlohu letectva jako základního prvku úderné síly velitele válčistiště. Jeho význam je zdůrazněn i v nejnovějším polním řádu amerického pozemního vojska z roku 1982, kde se uvádí pojem „kombinovaný pozemní a vzdušný boj“, který charakterizuje úlohu a místo letectva v průběhu operace, zejména jeho důslednou orientaci na útočnou činnost s optimálním sladěním možností manévru a palby.

Zkušenosti z lokálních konfliktů význam činnosti letectva potvrzují. Válečný konflikt Velké Británie a Argentiny v prostoru Malvínských ostrovů zvýraznil součinnost vojenského letectva, námořnictva a pozemních vojsk v námořních výsadekových operacích. Při hodnocení bojové činnosti argentinského letectva zahraničním tiskem bylo zdůrazněno, že i přes určité negativní prvky jeho činnost ve značné míře zpomalila výsadek britské armády na ostrovy.

Použití izraelského letectva na Blízkém východě je poučné především z hlediska taktiky prolamování systému PVO úderů na syrské jednotky v údolí Bikaá.

Úspěšné vedení bojové činnosti proti silné PVO je podle amerických řádů závislé nejen na kvantitě a kvalitě bojových letounů, jejich výzbroji a vycvičenosti pilotů, ale i na správně zvolené taktice bojové činnosti a jejím pružném uplatnění v boji.

[Zásady taktiky letectva nepřítele při prolamování systému PVO

Při vedení úderů proti systému PVO předpokládá velení letectva členských států NATO používat tyto taktické zásady:

- intenzivní průzkum sestavy PVO protivníka s využitím provokační činnosti a se soustředěním úsilí na vzdušný radio-technický a fotografický průzkum, s cílem zjistit sestavu PVO a její palebný systém;

- soustředění sil a prostředků na výhodné náletové směry na slabých místech sestavy PVO protivníka s maximálním využitím vlastností terénu;

- využití předchozích úderů operačně

taktickými RS a RS s plochou dráhou letu s konvenčními hlavicemi na sestavu PLRV s cílem omezit možnosti vzájemné obrany aktivních prostředků (narušení sestavy PLRV a tím zmenšení palebného překrytí oddílů);

— vytváření vysokých hustot náletu na úzkých směrech prolamování PVO v pásmu 50—60 km hodnotou 30 až 50 cílů za minutu; způsobem plnění tohoto záměru bude hromadná činnost letectva s využitím bezpilotních prostředků, vojenského letectva i RS s plochou dráhou letu; cílem má být zahájení systému PVO a vyčerpání jeho úsilí již před zahájením činnosti sledů pilotovaných prostředků;

— široké využívání manévru ke klamně a demonstrační činnosti; k vytvoření klamných náletových směrů využít pasivního rušení a k zesílení věrohodnosti i bezpilotních prostředků;

— hlavní směry prolamování PVO utvářet pronikáním úderných skupin v přízemních výškách mimo dosah radiolokačního zjišťování; k utajení před radiotechnickým průzkumem omezit na těchto směrech používání navigačních radiolokátorů letounů; k navedení využívat systému AWACS, PLSS nebo LARS;

— využití možností radioelektronického boje, především formou skupinového a kolektivního působení speciálními letouny RC-130B, HFB 320, Nord Gabriel, EF-111A a vyčleněnými taktickými letouny; snižovat efektivnost systému PVO protivníka rušením přehledových radiolokátorů, řídících a naváděcích radiolokátorů PLRV i palubních radiolokátorů stíhacího letectva; rušením rádiového spojení na taktickém stupni decentralizovat velení aktivním prostředkům PVO;

— umlčování prvosledových prostředků PVO v součinnosti s prostředky pozemních vojsk — dělostřelectva, RS, bitevních vrtulníků, prostředků REB a výsadků;

— zabezpečení hlavních úderných skupin skupinami ochrany před stíhacím letectvem protivníka, skupinami ničení PLRV a skupinami vedení REB.

Podmínkou optimálního využívání uvedených taktických zásad v bojové činnosti letectva NATO je nepřetržitě, pevně centralizované velení prostředkům vzdušného napadení s využitím pozemních i létajících systémů řízení.

Charakteristika skupin a letounů nepřítel z hlediska předpokládané taktiky jejich působení:

Taktické průzkumné letouny budou působit skupinami jednotlivých letounů, maximálně dvojic, rychlostí 800—900 km.h⁻¹, průletem do prostoru průzkumu v přízemních a malých výškách, bez použití radio-

navigačních prostředků. Průzkum povedou z výšek 1000—1500 m. Jejich použití je možné předpokládat jednotlivě při zahájení úderu a hromadně ve 3. vlně úderu taktického letectva ke zjištění účinnosti předchozích úderných sledů a nových cílů k vedení následujícího hromadného úderu.

Strategické průzkumné letouny představují typy SR-71 a U-2. Podle zkušeností z operační přípravy taktického letectva NATO jsou používány 1—3 hodiny před zahájením hromadného úderu taktického letectva s pravděpodobným cílem posledního upřesnění sestavy PVO protivníka. Pro SR-71 budou charakteristické vysoké rychlosti 2800—3000 km.h⁻¹, typ U-2 bude působit ve stratosférických výškách nad 20 000 m letem z vlastního území. Hlavními druhy průzkumu vedenými z těchto letounů bude radiotechnický a fotografický průzkum.

Úderné skupiny taktických letounů jsou tvořeny stíhacími bombardovacími letouny, nebo stíhacími letouny vyčleněnými k ničení pozemních cílů. Mohou působit ve skupinách 4 až 20 letounů, proudem rojů nebo dvojic, letem do prostoru cíle ve výškách 100—300 m, rychlostí 700—800 km.h⁻¹. Mohou působit i pod příkrytím letounů — rušičů kolektivní nebo skupinové ochrany. Na bocích budou chráněny krycími skupinami před stíhacím letectvem protivníka. Vedení bojové činnosti můžeme předpokládat především v 1. a 2. vlně úderu.

Skupiny bitevních letounů A-10A, Alpha Jet budou charakteristické rychlostmi 500—600 km.h⁻¹ a působením v přízemních výškách 50—100 m s hlavním důrazem do hloubky 40 až 100 km od čáry dotyku.

Letouny nosiče jaderných zbraní budou při překonávání PVO působit v sestavě úderných skupin, s následným oddělením a samostatným průletem do prostoru cíle. Jejich činnost se předpokládá především ve 2. vlně hromadného úderu taktického letectva.

Zabezpečovací skupiny budou plnit úkol především zabezpečení před stíhacím letectvem protivníka, vedení klamně a demonstrační činnosti a rušení radiotechnických prostředků PVO formou skupinové ochrany.

Budou pravděpodobně působit v hodnotě 2, 4 i více letounů, rychlostmi 900 až 1000 km.h⁻¹, při pronikání systémem PVO krátkodobě i 1300—1400 km.h⁻¹. Povedou bojovou činnost zejména na křídlech velkých úderných skupin nebo před nimi, mimo prostor účinné působnosti PLRV ve výškách 2500—3000 m.

Taktika vedení úderů letectvem NATO na objekty PVOS s použitím konvenčních zbraní

Ničení a umlčování piro může být řešeno dvěma základními způsoby:

— Úderem na piro ve stálém postavení nebo po předchozím průzkumu.

Průzkum a upřesnění cíle byly uskutečnány již několik hodin před hromadným úderem taktického letectva, které v tomto případě bude působit s následujícími charakteristickými prvky:

K umlčení předpokládá 6–8 stíhacích bombardovacích letounů s vyčleněním 1–2 letounů ke klamně, poutací činnosti a k rušení. Úder povede pravděpodobně 4–6 letounů, z toho 2–3 s výzbrojí RS a řízených pum, zbývající 2–3 letouny mohou nést trhavé pumy, skříňové a napal-mové pumy.

Zabezpečovací skupina (2 letouny) provede poutací činnost letem ve výškách 1500–3000 m mimo prostor účinné působnosti. Současně povede aktivní úzkopásmové rušení. Při demonstrační činnosti může krátkodobě narušit prostor účinné působnosti se současným uskutečněním protiraketového manévru a vystřelením dipólových odražečů. Demonstrační a poutací činnost včetně rušení může vést i bezpilotní prostředek, jak to bylo uplatněno izraelským letectvem, které vyprovokovalo bezpilotní letouny Scout činností radiolokátorů PLRV. Potom je ničilo údernými letouny protiradiolokačními RS Shrike. Úkolem skupiny může být i ničení PLK a kompletů Strela.

Úderná skupina se může dělit na dvě části:

a) 1–2 letouny k vedení úderů ze vzdálených přístupů odpálením RS na vzdálenost 20–40 km především proti bodovým cílům — řídicím a naváděcím radiolokátorům a radioreléovému spojení ASV,

b) zbývající 3–4 letouny se přiblíží pravděpodobně do prostoru cíle v přízemních a malých výškách do 100 m a vzápětí po úderu RS ze vzdálených přístupů (1. částí úderné skupiny) zahájí zteč z jednoho i více směrů po dvojicích, nebo jednotlivými letouny. Zteče budou pravděpodobně vedeny bombardováním z vodorovného letu z výšek asi 150 m, nebo ze střemhlavého letu výskokem do výšky 1500 až 3000 m. Objekty úderu budou odpalovací zařízení PLRS, radiotechnická baterie, úkryty RS a RS na přepravnících a další prvky sestavy.

Zteče budou časově sladěny s klamnou, demonstrační a protiradiotechnickou činností zabezpečovací skupiny. Proti kom-

pletům Něva budou využívány náletové směry od slunce.

Celková doba úderu na piro může být 3–4 minuty.

— Úderem na piro v postavení předem nezjištěném a nepřesněném.

Před úderem bude veden průzkum 1–2 průzkumnými letouny, nebo taktickými letouny, se snahou nenarušit prostor účinné působnosti (využití radiotechnického a radiolokačního průzkumu a skloněných leteckých snímků). Je nutný předpoklad znalosti přibližné polohy oddílů. Přímý úder skupinou 6–8 letounů může být uskutečněn za 30–60 minut, nebo i delší dobu. Taktika bude obdobná jako u předem plánovaného úderu s těmito odlišnými rysy:

Odpálení RS bude pravděpodobně na menší vzdálenost do 10–20 km.

Rušení zabezpečovací skupinou bude vedeno zpočátku pravděpodobně širokopásmově. Úzkopásmově zahájí rušení po zjištění kmitočtů řídicích a naváděcích radiolokátorů.

Bombardování bude uskutečňováno pumami s velkoplošným účinkem a napal-mem.

Počet letounů k umlčení oddílů může být i vyšší jak 8, oproti úderu na předem zjištěném postavení.

Ničení a umlčování radiotechnických rot

K jejich ničení mohou být vyčleněny 2–4 letouny, které proniknou do prostoru cíle v přízemních a malých výškách 100–300 m. V 1. pořadí budou ničit aktivní prostředky PVO — PLdvK a komplety Strela. V 2. pořadí budou ničeny radiolokátory, zdroje energie a další objekty. Zteče budou vedeny pravděpodobně bombardováním z vodorovného letu, nebo střemhlavého letu po předchozím výskoku. Ve variantě vyřazení bojové techniky mohou vést úder protiradiolokační RS dvojicí letounů, nebo jednotlivým letounem ze vzdálenosti do 20 km.

Ničení a vyřazování letišť

K úderům na letiště bude pravděpodobně vyčleněno 16 až 24 i více letounů; k jeho blokování nebo zaminování 4–8 letounů. Cílem úderu bude vyřadit vzletovou a přistávací dráhu, zničit nekrytou bojovou techniku a radiotechnické zabezpečení.

Údery na letiště budou vedeny především v 1. a 2. vlně hromadných úderů a

budou časově naplánovány tak, aby zastihly letouny protivníka při přípravě k vzletu.

Skupina taktického letectva vyčleněná k ničení letišť se bude pravděpodobně dělit na:

Skupinu ochrany před SL protivníka v hodnotě 4–6 letounů, které budou přehrazovat po dvojicích předpokládané náletové směry SL protivníka. Jejich úkolem bude stíhací ochrana úderných skupin. Proto budou tento úkol plnit letouny typu F-15, F-4F, Mirage III (5F) a F-16 s odpovídajícími variantami výzbroje.

Budou působit ve velkých výškách 8000–12 000 m, mimo dosah PLRV. Uvědomování o vzdušné situaci bude zabezpečovat především letácký systém řízení a uvědomování PVO AWACS nebo NAEW.

Dosah palubních přehledových radiolokátorů uvedených typů letounů je 80–300 kilometrů, což v mnoha případech umožní zjištění cílů vlastními prostředky. Část skupiny (asi 2 letouny) může být vyčleněna jako klamná a poutací skupina v součinnosti se skupinou umlčování PVO protivníka. Činnost skupiny ochrany před SL protivníka bude po celou dobu úderu na letišti. V případě, že bude mít nepřítel k dispozici dostatečný počet stíhacích letounů, může vyčlenit k ochraně před SL protivníka při úderu na letišti 10 i více letounů.

Skupinu umlčování PVO protivníka pravděpodobně v hodnotě 4–6 letounů, které povedou činnost v 1. pořadí před skupinou ochrany před SL, nebo současně s ní. Výzbroj letounů bude podle typu PVO letišť. Nejčastěji byly v konfliktu na Blízkém východě používány prostředky s velkoplošným účinkem. Při ničení prostředků PLRV může být část letounů vyzbrojena protiradiolokačními RS, rovněž mohou být 1–2 letouny vyčleněny k vedení protiradiotechnické činnosti formou skupinové ochrany a současně působit jako poutací skupina.

Úder proti PVO bude veden s obdobnými zásadami jako proti postavení piro, přiletem v malých výškách, odpálením RS na velké vzdálenosti, z více směrů, od slunce atd. Po splnění úkolu může část skupiny působit jako úderná skupina na další objekty nebo posílit skupinu ochrany před SL protivníka.

Úderné skupiny v celkové hodnotě 8–12 letounů i více. Jejich úkolem bude ničit vzletové a přistávací pásma, leteckou bo-

jovou techniku na stojánkách i v úkrytech, radiotechnické zabezpečení a další důležité objekty v prostoru letišť.

Přilet do prostoru letiště můžeme předpokládat ve 3. pořadí po skupinách ochrany před SL protivníka a umlčování PVO. Ve výškách 100 až 300 m, v rozevřených sestavách rojů, nebo dvojic z jednoho i více náletových směrů. Výzbroj této skupiny bude především pumová, ve variantách trhavých a tříštivotrhavých pum a speciálních pum k ničení vzletových a přistávacích drah Durandal. Menší část letounů může nést i protizemní RS a řízené pumy.

Vzletové a přistávací pásma bude pravděpodobně ničeno z vodorovného letu z výšek do 150 m, směrem letu pod úhlem 10–20° k dráze. Bodové cíle budou ničeny RS a řízenými pumami.

Celková doba úderu na letišti taktickými letouny může dosahovat hodnoty 10–15 minut.

Po zavedení RS s plochou dráhou letu typu AGM-109 H, K s konvenčními hlavicemi do operačního použití plánuje velení NATO ničit důležité stacionární cíle nepilotovanými prostředky. Tato kritéria plně splňují letišti, kdy použití RS s plochou dráhou letu k úderům na letišti sniží ztráty taktických letounů. Proto můžeme očekávat, že jako cíle pro RS s plochou dráhou letu budou vybrána letišti v pásmu silné PVO a letišti v hloubce, která neumožňují dolet taktických letounů v malých výškách.

Ničení a vyřazování velitelských stanovišť

Velitelská stanoviště mohou být ničena podle rozsáhlosti objektu a jeho zodolnění skupinou 8–10 letounů. Údery můžeme předpokládat především v 1. vlně taktického letectva, nebo RS s plochou dráhou letu.

Úderné skupiny budou pronikat do prostoru cíle na směrech rušení systému PVO letem v malých výškách, zpravidla skupinami rojů. Zteče mohou být vedeny bombardováním ze střemhlavého letu po výskoku, nebo z malých výšek z vodorovného letu. Proti z odolnějším objektům můžeme předpokládat použití pum s velkým bořivým účinkem. Na bodové cíle jako jsou vstupy do objektů, anténní systémy atd. mohou být použity i RS a řízené pumy. Úder může být veden z 1 i více směrů v trvání do 15 minut.

Při hodnocení lokálních konfliktů posledních let — Malvínské ostrovy a Libanon — poukazuje tisk kapitalistických států na rostoucí úlohu letectva. Velení letectva NATO soustavně zdokonaluje nejen jeho technické vybavení, ale věnuje značnou pozornost i způsobům taktiky jeho bojového použití.

СОДЕРЖАНИЕ

Полковник Владимир Свитек, кандидат философских наук	
Развитие творческой силы и стиля военно-теоретического мышления в ЧНА	3
Автор статьи поясняет и дает характеристику понятий – творческая сила и стиль военно-теоретического мышления и их взаимное отношение. Подчеркивает и обосновывает потребность развития творческой силы мышления и его правильного стиля в работе военных кадров ЧНА на современном этапе научно-технического прогресса.	

Капитан Ярослав Пехачек	
Влияние человека на надежность оружейной системы	8
Автор показывает, что в связи с внедрением на вооружение войск ЧНА новой современной техники, удержание высокой боевой готовности зависит на четкой и надежной деятельности различных категорий военнослужащих (операторов, расчетов и др.).	

Майор Иржи Станичек, кандидат философских наук	
Экономические аспекты развития боевого потенциала вооруженных сил . .	14
Автор статьи на основе соответствующих документов КПСС и КПЧ поясняет взаимосвязь экономического и военного потенциалов, значение внедрения научно-технических сведений в этот процесс.	

Полковник Петер Кидуц, кандидат философских наук	
Совершенствовать организаторские способности организаций Союза Социалистической Молодежи в ЧНА и их влияния на боевую и политическую подготовку	18
Автор рассматривает вопрос с точки зрения его передового места в содержании партийно-политической работы как неотделимой части политико-организационной, управленческой и воспитательной деятельности командиров, политработников и партийных организаций.	

ВОЕННОЕ ИСКУССТВО

Полковник Йосеф Велецки	
Особенности боевых действий с применением ядерных боеприпасов мниатюрного калибра или с увеличенным действием излучения	23
Автор статьи на основе заключений о возможности применения противником ядерного оружия с увеличенным воздействием излучения рассматривает особенности ведения боевых действий в наступлении и в обороне, а также способы защиты войск против оружия третьей генерации.	

Полковник Зденек Кодеш, кандидат военных наук, доцент	
Второй эшелон (общевойсковой резерв) дивизии в наступлении	28
Автор статьи поясняет использование второго эшелона (общевойсковой резерва) дивизии в наступлении с точки зрения положений нового Боевого устава. Особое внимание он уделяет роли второго эшелона, его составу, способам ввода в бой и обязанностям командиров.	

Майор Франтишек Валах	
Опыт из подготовки армейского совместного общевойскового учения	34
Автор статьи обобщает полученный опыт из подготовки армейского учения войск коалиционного состава. Основное внимание уделяет разработке замысла, оперативно-тактического задания и доведению задачи до обучаемых штабов и войск.	

Полковник Мирослав Недвед, кандидат военных наук	
Некоторый опыт из подготовки штабов и войск	39
Автор статьи обобщает некоторые сведения, полученные в ходе подготовки командиров и штабов, придавая особое значение подготовке по приведению войск в отдельные степени боевой готовности, уяснению задачи и оценке обстановки, использованию и обеспечению ОМГ, а также управлению войсками, в том числе войсками коалиционного состава.	

Полковник Честмир Ирсак, кандидат военных наук, доцент	
Моделирование артиллерийского огня	44
Автор статьи описывает назначение модели, ее действие и использование модели артиллерийского огня в практической деятельности штабов, именно штабов РВиА.	

Майор Йосеф Солничка	
О использовании армейской авиации	51
Автор статьи рассматривает некоторые новые сведения по использованию армейской авиации, прежде всего вертолетных отрядов мотострелковых и танковых соединений и вертолетных авиаэскадрилий, уделяя основное внимание на их задачи.	

Полковник Мирослав Лакомы, доцент подполковник Эмил Драчка	
Химическое обеспечение войск в ходе отражения контрудара и ввода в бой второго эшелона	56
Авторы, на основе возможного применения ядерного и химического оружия противника, рассматривают возможности и задачи химических войск на отдельных этапах отражения контрудара противника и ввода в бой второго эшелона.	

Полковник Милош Милер	
Вычислительная машина в танковой и автомобильной службе	60
Автор статьи рассматривает некоторый опыт использования вычислительных машин в танковой и автомобильной службе. Особое внимание уделяет характеристике информационной системы, основным условиям внедрения вычислительных машин и подходу потребителей к вычислительным машинам, сбору и использованию данных.	

Полковник Иржи Томандл Вацлав Волшик	
Долговременное хранение вооружения	65
Авторы статьи рассматривают вопросы обеспечения постоянной боеспособности вооружения всех видов и боевой техники, вопросы их немедленного применения. Они знакомят читателей со всеми средствами и методами долговременного хранения вооружения, техники и боеприпасов.	

ИЗ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИХ АРМИЙ

Встречные сражения в настоящее время	69
Об обороне общевойсковых соединений	76

ИНФОРМАЦИИ

Полковник Ян Ржегак	
Тактика авиации противника при проведении ударов по системе ПВО страны	83
Автор рассматривает принципы тактики авиации противника при прорыве системы ПВО, в ходе ведения ударов по объектам ПВО с применением классического оружия.	